

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Finländsk glesbygd lämnas utanför snabbt bredband
 - Snabbt bredband "naturresurs" i Norrbotten
 - Hårdare krav på små butiker och bensinmackar hotar Sveriges landsbygd
 - Vasa kan få del av Landsbygdsverkets utlokalisering
 - Skärgårdspolitikens funktionsduglighet bör tryggas i det nya konkurrenskraftsprogrammet
 - Späckat program när Landsbygdsnätverksenheten gästar Österbotten
 - Medborgarråd för bättre lokal demokrati
-

FINLÄNSK GLESBYGD LÄMNAS UTANFÖR SNABBT BREDBAND

TeliaSonera kommer att ta bort nätet med telefonlinjer och styra all teletrafik i glesbygden till mobilnät. Det här är möjligt efter att lagen ändrats, på så sätt att folk inte längre behöver erbjudas fasta telefonförbindelser. Men många som bor i glesbygden, kommer att bli utan fasta bredbandsanslutningar och därmed en allt viktigare kontakt till omvärlden. Att ta bort telefonlinjerna, är en mycket stor försämring för bredbandskunderna, då man via koppartrådarna har fått snabba förbindelser relativt förmånligt. Utan telefontrådar återstår endast Digitas 450-nät på glesbygden, som i dag ger en hastighet på högst 1 Mbit/s till ett pris som är dubbelt högre än motsvarande hastighet via telefontrådar. Enligt TeliaSonera måste glesbygdsbefolkningen räkna med högre avgifter och sämre tjänster, eftersom det är dyrare att leverera dem där. De som berörs av att Sonera river ner sina telefontrådar, är inte bara deras egna kunder. I Västnyland, där man startar att avlägsna koppartrådarna, berörs t.ex. Karis Telefon och Surfnet genom att man hyr in sig på TeliaSoneras trådar och levererar i sin tur bredbandsabbonemang till sina kunder. På kommunikationsministeriet ställer man sig frågande till TeliaSoneras planer och kräver en utredning om nedläggandet av trådtelefonnätet. Enligt TeliaSonera är det mobila nätet tio gånger mer kostnadseffektivt än det fasta. Direktören för TeliaSoneras bredbandstjänster i Finland Juha-Pekka Weckström säger, att upprätthålla fasta nät skulle kräva stora investeringar i föråldrad teknik. Ingen kommer att få sämre service p.g.a. omläggningen. Sonera har ca 53 000 kunder i de områden som berörs, vilket bl.a. betyder att telefonledningarna kapas till ett par tusen hus i gamla Vasa län. Uppgifterna är från YLE:s Internytt (15.2), finns under webbadressen <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=121452>, och från en artikel (16.2) i Hufvudstadsbladet, samt notiser och artiklar i dagstidningarna Jakobstads Tidning och Vasabladet (från 16.2 och 21.2).

TeliaSonera erbjuder mobilt bredband som fungerar i Digitas 450 Megahertz bredbandsnät, medan 3G-teknik används för mobilt bredband i tätorterna. Hastigheten i Digitas glesbygdsnät är 1 Mbit/s. Nätet täcker i dag 79 procent av befolkningen. I sommar skall siffran vara 96 procent och i slutet av 2009 är det meningen att hela landet skall vara täckt (Hufvudstadsbladet 16.2).

Enligt den färskaste statistiken (från Kommunikationsverket och Statistikcentralen) från senhösten 2007 fanns det i Finland 5,96 miljoner mobiltelefonanslutningar och 1,75 miljoner fasta telefonanslutningar, som försvinner med en fart på ett par hundra tusen per år.

Bredbandsanslutningarna ökar däremot och räknades till 1,57 miljoner senhösten 2007. Fyra av fem har bredband via DSL-teknik, medan ca 200000 har bredband via kabelmodem. Några tusen använder sig av trådlösa snabba lösningar. Endast 1000 finländare får bredband via elnätet, som alltså inte blivit någon succé. Till gruppen övriga, 44000, hör bl.a. de som har fiberoptik till hemmet. Därtill finns fortfarande en hel del som använder den långsammare ISDN-tekniken (Jakobstads Tidning och Vasabladet 21.2).

SNABBT BREDBAND "NATURRESURS" I NORRBOTTEN

Förutom malm, energi, skog och natur har Norrbotten en ny naturresurs i Norrbottens regionala bredbandsnät och de lokala stadsnäten, anser Tony Blomqvist som är vd för IT Norrbotten AB och en av talarna på en konferens i Stockholm 30.1 om stadsnät och samhällsnytta. På konferensen sade han, att genom det regionala nätet Lumiora har landstinget knutit ihop länets 5 sjukhus, 33 vårdcentraler och 34 tandvårdskliniker till ett gemensamt höghastighetsnät. Det nya landstingsnätet i Norrbotten är billigare och 50 ggr snabbare än det gamla. Det ökar effektiviteten i vården genom t.ex. digital röntgen och hjärtundersökningar på distans. Nätet möjliggör även att bl.a. Luleå tekniska universitet kan bedriva distansutbildning, att företag får kommunikation med högre kapacitet och lägre kostnader, samt att privatpersoner kan kommunicera på lika villkor som i storstäderna. Landstinget och länets 14 kommuner har under åtta år investerat ca 600 miljoner i Lumiora, 3000 km digital motorväg. Enligt Blomqvist har de ett öppet nät med konkurrerande tjänsteleverantörer, som skapar valfrihet för individer och företag. Under webbadressen http://www.lumiora.se/own_documents/Information/Bredbandsnät%20ny%20naturresurs_080130.pdf finns pressmeddelandet (från 30.1) från IT Norrbotten. Se även adressen <http://www.itnorrbotten.se/>.

HÅRDARE KRAV PÅ SMÅ BUTIKER OCH BENSINMACKAR HOTAR SVERIGES LANDSBYGD

I skuggan av kampen för skolor och vårdenheter, har tillgången till drivmedel blivit ett snabbt växande problem för landsbygdens folk och företag. De mindre butikerna pressas hårt av strängare lönsamhetskrav från kedjor, spel- och bensinbolag. Då oljebolagen säger upp sina avtal med butiker och bensinmackägare på löpande band, kan totalt 1500-2000 stationer komma att försvinna både i stad och på land, men skillnaden är att man på många mindre orter riskerar att förlora sin sista mack. En del av dem som blir uppsagda av bensinleverantörerna, kommer att hitta andra som fyller pumparna, men läget är tillräckligt illavarslande för att det skall föranleda en allmän mobilisering, inte minst då utvecklingen nu ser ut att gå väldigt fort. Drivmedelssituationen riskerar även allvarliga följdverkningar, eftersom bensinen är nödvändig för butikerna, dels för intäkterna, dels för att locka kunder. Utan möjlighet att tanka, hotas butiken. Utöver stigande lönsamhetskrav, har ägaren till bensinmackens utrustning krav på att sanera området. Till detta kommer också ökande krav från kunderna och staten att mackarna skall tillhandahålla någon form av miljöbränsle. Det är även så att butikerna fått allt fler uppgifter, som gör att de inte längre kan betraktas som vilka företag som helst. De har medverkat till att effektivisera postens, bankernas och apotekets organisationer genom att ta in deras tjänster i butiken och levererar också i många fall varor till skolor och äldreboenden, samt spelar även en stor roll för besöksnäringen. Uppgifterna (från 13.2) är från Gotlands nyhetsportal [helagotland.se](http://www.helagotland.se) och finns på webbadressen <http://www.helagotland.se/ledare/artikel.aspx?articleid=3195481>.

Enligt Glesbygdsvverkets statistik över dagligvaruhandeln minskade antalet butiker i glesbygd med 103 stycken och i tätortsnära landsbygden med drygt 500 stycken mellan åren 1996 och 2005. Även i tätorterna blev butikerna färre, viket också beror på tillväxten i de stora köpcentren. Men goda krafter har redan samlats för att motverka den här trenden. Utöver

myndigheterna, arbetar nu även Föreningen landsbygdshandelns främjande för att stötta de mindre butikerna.

VASA KAN FÅ DEL AV LANDSBYGDSVERKETS UTLOKALISERING

Anställda inom Landsbygdsverket (Mavi) som kan svenska, har erbjudits placering i Vasa i och med utlokaliseringen av verket från Helsingfors till Seinäjoki 2008-2011. Det är ännu oklart hur många som kommer att jobba i Vasa. Just nu arbetar ett tjugotal personer på Mavi i Seinäjoki, för att år 2010 uppgå till ett par hundra. Ungefär hälften av de anställda vid Mavi kommer att flytta med till Seinäjoki. Kostnaderna för en av de största utlokaliseringsprocesserna inom statsförvaltningen beräknas uppgå för flyttningen och det nya ämbetshuset i Seinäjoki till 8,2 miljoner euro. Stödpaket har utlovats för de anställda som inte vill flytta till Seinäjoki. Uppgifterna (19.2) är från YLE:s Internytt samt Mavis meddelande och finns på adresserna <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=121736> respektive http://www.mavi.fi/sv/index/omverket/Pressmeddelanden/Pressmeddelandearkiv/080219_regionaliseringsplan.html.

Landsbygdsverket, <http://www.mavi.fi/sv/>, betjänar jordbruksföretag, jordbrukare, landsbygdens mikroföretag och allt från byaföreningar till universitet som deltar i landsbygdens utveckling. Verket ansvarar för verkställigheten av jordbruksstöd, landsbygdens företags- och projektstöd, samt marknadsstöd. Det fungerar som utbetalningsverk i Finland och ansvarar för användningen av medlen ur EU:s fond för jordbruket och landsbygdsutvecklingen. Jordbrukarna utträtt emellertid fortfarande stödärenden på TE-centralernas landsbygdsavdelningar och hos kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter.

SKÄRGÅRDSPOLITIKENS FUNKTIONSDUGLIGHET BÖR TRYGGAS I DET NYA KONKURRENSKRAFTSPROGRAMMET

I slutet av senaste år beslöt statsrådet att ersätta regioncentraprogrammet, landsbygdsprogrammet och skärgårdsprogrammet med ett enda program för konkurrenskraft. Dessutom har det förekommit tankar på att landsbygdsprogrammet och skärgårdsprogrammet skulle slås ihop till ett avsnitt i det nya programmet. En förutsättning för att skärgårdsavsnittet blir funktionsdugligt, är att det regionalt och innehållsmässigt blir tillräckligt täckande, eller alla skärgårdsområden i landet som hittills. Skärgårdsdelegationen har träffat riksdagsgrupperna och uppmärksammat dem på utmaningarna man står inför. Det är oerhört viktigt, att skärgårdspolitikens funktionsduglighet tryggas enligt skärgårdslagen när man utformar det nya konkurrenskraftsprogrammet, i vilket man därför bör ta in ett särskilt skärgårdsavsnitt för utnyttjande av vattendrag, hav och strandområden. Skärgårdspolitiken bör dessutom anslås ett tillräckligt stort anslag för att kunna genomföras på ett relevant sätt. Uppgifterna har bl.a. ingått i en artikel i onsdagens upplaga (20.2) av Vasabladet, skriven av ordföranden för skärgårdsdelegationen, riksdagsledamoten Mikaela Nylander. *Skärgårdsdelegationen, som är en permanent lagstadgad delegation knuten till inrikesministeriet, är med om att utveckla skärgårdsområden i samverkan med kommunerna, landskapen, statliga myndigheter och andra parter. Delegationen har ett eget sekretariat, vars medlemmar representerar ministerierna, statliga verk och landskapsförbunden. Ytterligare deltar representanten för Ålands skärgårdsnämnd som sakkunnigmedlem i delegationens möten. Skärgårdsdelegationen utarbetar ett riksomfattande skärgårdsprogram som gäller alla kommuner i vårt land. Landskapen och hälften av kommunerna har deltagit i delegationens omfattande utvecklingsprojekt. Skärgårdsdelegationen ordnar även årligen ett riksomfattande seminarium kring skärgårds- kust- och vattendragsfrågor på olika håll i landet. Uppgifterna är från inrikesministeriet och finns på deras hemsida under webbadress <http://www.intermin.fi/intermin/home.nsf/pages/668A991AAAA2405AC2256FB1003B229F?opendocument>.*

SPÄCKAT PROGRAM NÄR LANDSBYGDSNÄTVERKSENHETEN GÄSTAR ÖSTERBOTTEN

Då Landsbygdsnätverksenheten besöker landskapet Österbotten 12.3, bjuds man under några timmar på information om verkställande av en bred landsbygdsolitik i Österbotten, utmaningar med programmet för utveckling av landsbygden och landsbygdsforskning. Man tar även upp högaktuella frågor, samt tankar om internationalisering av primärproduktionen. Inbjudna är representanter för Österbottens TE-central, de lokala aktionsgrupperna, producentorganisationerna och universitetet. Som värd fungerar Österbottens förbund. Uppgifterna och andra nyheter finns att läsas i Österbottens förbunds *Nyhetsposten* ~ *Uutisposti* nr 2-2008 på adress http://www.obotnia.fi/medialibrary/data/Uutisposti_2_2008-%7Bfzhyu-w4y6n-obqbq%7D.pdf.

MEDBORGARRÅD FÖR BÄTTRE LOKAL DEMOKRATI

För att engagera medborgarna i samhällsutvecklingen – speciellt de unga, de äldre och de marginaliserade – behöver vi nya metoder. En sådan här metod är deliberativ demokratiteori eller medborgarråd, vars grundtanke är att politiska beslut skall grundas på kommunikation mellan fria och jämlika medborgare. I ett medborgarråd är det ett slumpmässigt representativt urval av medborgare som kommer samman för att diskutera ett specifikt tema. Diskussionen sker i smågrupper och leds av en facilitator, så att man uppnår ett läge där alla har möjlighet att göra sin röst hörd och där allas åsikter respekteras och värdesätts. I en del fall förväntas deltagarna presentera en gemensam ståndpunkt vid deliberationens slut. Rapporten, som i idealfallet fungerar som underlag vid kommande beslut, visar vad medborgarna tycker om de får möjlighet att sätta sig in i en fråga och ta reda på alla fakta, innan de bildar sig en åsikt. På lokal nivå vore det både ändamålsenligt och önskvärt att ordna medborgarråd, vilket kunde förbättra och vitalisera den lokala demokratin och skapa ett ökat förtroende för lokala politiker och beslutsfattare.

Texten är från en längre artikel till ett kommande nummer av tidningen Maaseutu Plus – Landsbygd Plus, skriven av forskningsledige koordinatören för Metodcenter Marina Lindell. Åbo Akademi (ÅA) är först i Finland med en demokratisk medborgardiskussion på Internet. ÅA:s toppenhet i demokratiforskning ordnar ett stort vetenskapligt experiment i elektronisk deltagardemokrati med temat: "Borde ett sjätte kärnkraftsverk byggas i Finland?". Toppenheten har tillsammans med ett privat IT-företag utvecklat en speciell plattform, där diskussionen sker med hjälp av datorer på Internet. Deltagarna kommer att mötas i små grupper på Internet och föra diskussion, som sker med hjälp av webbkameror och mikrofoner och är därmed en "äkte" diskussion. Experimentet pågår till april och utmynnar efter hand i konkreta rekommendationer, om hur vanliga medborgares deltagande i den demokratiska beslutsprocessen kan ordnas. ÅA:s pressmeddelande (från 20.2) finns under webbadressen <http://www.abo.fi/public/News/Item/item/468>.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har

*något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi.
Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.*

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.